

kamskim špijunom i to je obrnuto, jer obična situacija jedne prosječne obitelji na obodu velikoga grada koja „izdaje“ (Ilija bi i u tome vidio zavjeru!) sobu i nju pukim slučajem unajmi emigrant s ozbiljnom željom

nira jer produkciji nužno dodaje razne vrste pogodnosti, od zadovoljavanja nostalgčnih poriva onih koji su to vrijeme živjeli, preko onih kojima je to već bio „jučerašnji svijet“ do onih koji nostalgiju ne razumiju, ali ih

ektivnoj iluziji novog početka, nije moguće pronaći, a onda ni funkcionalno postaviti bez pretjeranog i nepotrebnog rastezanja značenja i forsiranja aluzija. Zanatski pribrano i dosljedno ostavio je i jezik izvornika

TRIBINA KAZALIŠTE NI/JE LEKTIRA, GRADSKO KAZALIŠTE ŽAR PTICA, 3. LISTOPADA

Kazalište nije produljena ruka škole

Na tribini, na kojoj su sudjelovali Slađana Kilibarda, Maša Rimac Jurinović, Sanja Polak, Drago Utješanović i Benjamin Zajc, a moderirao ju je Igor Tretinjak, raspravljalo se o odnosu, kazališne produkcije i lektire u Hrvatskoj

Piše Ivana Slunjski

Tribina *Kazalište ni/je lektira*, organizirana nakon pretpremijerne izvedbe predstave *Ja sam Akiko* Stefana Tićmija u režiji Slađane Kilibarda, pošavši od dvojbe može li kazalište za djecu egzistirati samostalno, neovisno o lektirnim naslovima, otvorila je mnoga važna pitanja o odnosu djece prema kazalištu, ulozu kazališta u obrazovnom sustavu te potrebama suvremene dječje publike. Usprkos tome što gradska kazališta i dalje preferiraju lektirne naslove, pojedini svijetli primjeri institucija i subjekata s neinstitucionalne kazališne scene sve više se okreću novim naslovima i temama, poput vršnjačkoga nasilja, hiperprodukcije odlikaša, razvoda roditelja, koji često bolje odražavaju suvremene potrebe djece i mladih i s kojima se djeca i mladi najviše povezuju.

Nastavnici, roditelji i kazališni djelatnici suočeni su s različitim izazovima pri izboru kazališnih predstava, uključujući nastavni plan, očekivanja roditelja, mišljenje kolega,

cijenu ulaznica i troškove prijevoza. S druge strane, kazališta se najčešće priklanjaju ustaljenim, često predvidljivim pristupima i konvencionalnim naslovima koje će uprizoriti, često iz inercije, ali zbog bojazni da će se suočiti s financijskim poteškoćama i zahtjevnošću distribucije tematski provokativnijih ili eksperimentalnijih predstava izvan većih gradova.

Pritom se zanimljivim pokazala razlika u razumijevanju pristupa hrvatskoga kazališta, konkretno Gradskog kazališta Žar ptica, koje se ipak progresivno odmiče od drugih naših kazališta, i slovenskoga kazališta, u ovome primjeru Lutkovnog gledališća Ljubljana. Ravnatelj Žar ptice Drago Utješanović istaknuo je da su javna kazališta, odnosno kazališta financirana javnim novcem, odgovorna financijerima i njihovi su pomoci u promjeni repertoara i sporiji od neinstitucionalnih kazališta i skupa koji mogu brže reagirati na promjene i prilagodavati se potrebama publike.

Nasuprot tome, dramaturg Lutkovnog gledališća Ljubljana Benjamin Zajc istaknuo je da nijedna od njihovih pedeset predstava koje se izvode nije na popisu lektire i da upravo kao institucija sa stabilnom financijskom potporom mogu i trebaju eksperimentirati. Usredotočuju se na predstave koje omogućuju djeci da dožive kazalište na drugačiji način, bez ograničenja koja donosi lektira. Ako je predstava teže prohodna i udaljenija od obrazovnog sustava, više rade

Dora Dimić Rakar u naslovnoj ulozi predstave *Ja sam Akiko* čijom je praizvedbom otvorena nova sezona GK Žar ptica

na njezinoj promidžbi, pratećim i metodičkim sadržajima pripremljenima uz predstavu, koji djeci omogućuju dublje razumijevanje videno. Njihovo je iskustvo, višekratno je potvrđeno, da su predstave nastale prema izvanlektirnim sadržajima potaknule da oni postanu dio obvezne nastavne literature. Neinstitucionalna slovenska kazališta, pak, više se utječu lektiri, bajkama i hitovima, jer žive od prihoda od prodaje predstave.

U svim tim dvojabama važno je napomenuti, naglasila je Sanja Polak, nastavnica, književnica, stručnjakinja za rano učenje hrvatskog jezika i jedna od sukreatorica nacionalnoga kurikulumu za Hrvatski jezik, da propisanih popisa lektira nema – predloženo je nekoliko naslova poput Lovrakovih *Drizbe Pere Kvržice* ili *Vlaka u snijegu*, a o većini toga što će učenici čitati odluču-

ju u dogovoru nastavnici, roditelji i učenicima. Nastojali su da sva djela koja učenici čitaju budu primjerena njihovu jezičnom razvoju, jer pojedine sjajne knjige u pretpostavljenoj dobi za njihovo usvajanje djeca više nisu u stanju razumjeti u izvornom obliku, već im ih treba približiti na drugi način. Tu vidi ulogu i mogućnosti kazališta. Stoga smatra da lektirni popisi, premda i dalje prisutni u glavama mnogih, ne ograničavaju slobodu u izboru naslova koji će se u kazalištima postavljati.

Dramska pedagoginja i sveučilišna profesorica Maša Rimac Jurinović školu i kazalište vidi kao partnere koji bi trebali usko surađivati imajući u vidu interese i želje djece. Nužno je poticati djecu i mlade da kazalište doživljavaju kao poseban medij, a ne samo kao još jedan način čitanja lektirnih djela. Kazalište u njima budi snažne emocije i ta bi emocionalna povezanost trebala bi biti središnji element svakog kazališnog iskustva, no često se zadržavaju zbog prevelikog naglaska na kurikularnim ciljevima.

Kazalište, složili su se sudionici tribine, ne bi trebalo biti isključivo produžena ruka škole, nego bi trebalo surađivati sa školama u poticanju kreativnosti i samostalnog razmišljanja kod djece. Mladu je publiku potrebno osnažiti, dati joj da bira različite vrste predstava i omogućiti da gradi vlastiti kazališni ukus. Djeca nisu samo buduća publika, ona su današnja publika, i nužno je osluškivati njihove želje i potrebe.

Snimila i digitalno obradila Mare Mihlin